

MARKO ŠELIĆ

Malterego: KNJIGA DRUGA

HIGIJENA
NESEĆANJA

II DEO

■ Laguna ■

Copyright © 2017, Marko Šelić
Copyright © 2017 ovog izdanja, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

HIGIJENA NESEĆANJA

Sadržaj

(Drugde).	9
IX i X Tri pesme i burgija	13
XI Vatrema voda	96
XII Božji ljudi	151
XIII Iz Nenada	179
XIV Snohvatica	236
XV Ipak.	292
(Drugde).	347
XVI Dan kad je <i>Tanatos</i> poslednji put svirao .	349
(Drugde).	433
O autoru.	437

„Ne polazi ti za rukom da ostaviš sebe na miru, zar ne?“

Kaže mi praćakajući se u moru dok prigašeno sunce povlači nebo sa sobom kroz paletu ciklame. Kaže, zato što i s te razdaljine vidi da imam očeve oči.

Oči moga oca nisu obične. Imaju duplo dno. Koliko god spokoja da stane u njih, ispod je nemir. Ukrijumčario ga je u svaku sreću koja mu je ikad stanovala u zenicama.

Naravno, nasledno je. Kao i sve što ne valja. Genetika je nauka o prokletstvu. Valjanih nasledstava ima jedino u testamentima.

Ti me bar poznaješ, Anita. Uvek sam mimohodio sa samim sobom. Nešto večito prošupljeno čekalo je da nedosanjano *drugde* ispuni očajnu praznosebicu. Ali sve što se u kalup ulilo poprimalo je moj lik i oblik, nova rupa već je zrila

unutra, a *drugde* je opet bilo negde drugde, i udaljavalo se preko mog vidika prema nedostižu da se onamo zahorizonti.

Pa, sad smo napokon dosegli nedosežno. Odavde se dalje ne može. Niko nas neće pronaći. I prikladno je. Sećaš se, nas su i spojile *obukvaljene metafore*.

Leći na pesak. Da, mogao bih. To sam vazda voleo.

Prija. Možda bi stvarno bilo lepo otići tako što naprosto zajedno s peskom procuriš u donji deo peščanog sata.

„Ajde u vodu, proći će dan!“

„Bez brige. Samo se okrene peščanik.“

„Pff. Šta god ti to značilo.“

Veruj, Anita, tek sam naknadnom pameću spoznao šta je značilo kad je *ona* to izgovorila.

Šta će biti kad se vratim? Koliko se dugo uopšte možemo zadržati ovde?

Poklopim kopcima oba dna.

Ne poklopim nijedno.

Grudi su mi tesne da u njih stane sve što se desilo. Gotovo da želim: nek rukopis padne šaka nekome ko će učiniti da se diktat ludila nažvrljan za jednu noć razdani u priču.

A kraj?

Ubegli smo najdalje što sam umeo, samo da se osmi-slotvori. Jer, srećom, i sve što je ružno ima kraj. Ušće svih nadanja: da makar kraj ne bude ružan.

Njeno mokro stopalo spušta mi se na grudi.

„Prestani da bivaš u sebi!“

Sluti li?

Gledam u zjap između palca i trećeg prsta, u ispupoljeno ništa zašiveno koncem. Ne prestaje da izgleda odvratno ni na stoti pogled.

„Ej, vidi onu planinu na obzorju. Jesi je primetio ranije? Ja tek sad. A baš sam se oduševljavala kako ničega nema dokle god oči sežu.“

Vidi ti to. Stvarno je tamo.

„Hah, da nije to ono nekakvo crno brdo što si mi pričao da ga umišljaš s vremena na vreme? Kako si ga ono zvao, 'lična Lelejska gora'?“

Samo što ga sad i ti vidiš.

Zapravo, ima smisla. Kako drugačije.

Vreme je.

„Bi li mi dodala onaj ranac?“

„Ranac? Koji r... aha, onaj tamo. Što, šta je u njemu?“

„U rancu je mekgafin.“

„Ne zezaj. Stvarno, šta je unutra?“

„Samo mi ga daj.“

U rancu je nešto najbliže hepiendu.

U rancu je oproštaj.

IX i X

TRI PESME I BURGIIJA

Dve glave naslonjene jedna na drugu.

To je sledeća važna slika koje se sećam.

Ćute. Kao da znaju da se više nikada neće sresti. Dlan miluje dlan kroz bezrečje, i to je sve.

1.

Avgust, 2017.

Najčešće se nasučem na jutro. Na sedmi, šesti, ili čak peti sat novog dana.

Iz crnog ničega, iz ono malo spokoja ne-mene, samo tek rasklopim kapke, grubo, naglo, i prodrhtim. Kao da me mekana utroba mraka ispuca iz sebe, zateknem se najednom u polusvetlu svoje spavaće sobe, širom otvorenih očiju, i

igličasti strah istog se trena rasporedi po tuđem telu u koje dospevam s njim. Raskapilari mi beonjače, eno ga već u jagodicama prstiju, eno ga gde mi grčom krivi stopala i odonud se uspinje na vrh duše, paleći svaki usput posejani trn. Svest kasni za svetom dok sekunda rađa sekundu, množe se gmižući po koži. Kao da lebdim nad krevetom što lebdi nad patosom među mlečnim zidovima koji se muče da oprostore sobu. Sâm sam, među prikradama i snokradicama, ne znajući ko sam ni gde se nalazim, zakamenjen užasom. Sve u meni gori i govori: ovde nešto ne valja, ovde ništa ne valja, ništa se organizuje u nešto što odasvud kidiše i nadolazi, celo, odjednom. Obespamećeno zveram oko sebe, pokušavajući da dišem ispod tuča navaljenog na grudi i razaznam treperavu javu u koju sam bačen. Konture vijugaju, bezoblici se dvostruče i trostruče. A sve tajac, sve pritaja. Beskrajn zlokobni krug i u njemu crna rupa: ja.

I onda, najzad, utrnule ruke labavo se prišiju za telo izbušeno stravom. Razivičene stvari polako umiruju svoj damar i vaspostavljaju se. I tad stupa *ono drugo*: predmeti mi prete svojim uglovima.

Izgleda mi kao da se blago, neprirodno razmiču jedni od drugih dok hrle u moje zenice, kao da obrisi i naslute preda mnom čvrсну u javu koje pre tu nije bilo. Bivam opkoljena životinja, koja ne razume šta je tačno napada, ali se nagoniski kostreši i sprema na najgore. Muk. Ništa se ne čuje, ništa se ne miče. Pomislim: tu sam. Živ sam. Java se ukotvila u ostrvo jutra, tik pored moje izbrodolomljene telesine. Svest ćopavo dopešači do mene, a iracionalan osećaj ugroženosti ustupi mesto onom realnom. I strah se zgruša u gromovitu glavobolju.

Rafal misli-metaka. Zariju se u lobanju svi odjednom. Otac. Koma. Brana. Zatvor. Kosta. Ludilo. Zen. Zver. Žagar. Svuda. Jastuk. Prazan. Anita. Nema je. Još od februara. Ja. Prazan. Nema me. Još od februara. Sve se nagužvalo kao tuga i starost na licu moje majke. „Moram prestati da dolazim na ovo mesto“, sumanuto pomislim, kao da se iz sna može sići i na nekoj drugoj stanici, u nekoj drugoj stvarnosti. Tako su izgledala moja jutra još od maja, od pakla koji se izlio u onu jedno njegovo popodne i zacario gradom.

Tako je bilo i tog 21. dana avgusta. Ja se ne budim. Ja udaram u dan.

I eto me. Crna kontura na kamenoj površini malenog oka, u hodniku još namagljenom dimom iz tri pakle nikotinskih štapića natopljenih esencijom očaja.

Dvogledalo.

Ogledalo.

I eto nje. Sunčano lice na svetloj površini velikog, bambusom uramljenog stakla u kupatilu što miriše na drvene štapiće umočene u esenciju lavande i citrusa.

Tako je bilo i tog 21. dana avgusta. Kika se ne budi. Kika pusti da se neosetno utka u dan.

Tako su izgledala njena jutra još od maja, od dana kad se jedno *drugde* ulilo u nju i zacarilo svetom. „Moram ostati na ovom mestu“, rešeno pomisli, kao da strepi neće li je san jednog od ovih dana greškom spustiti u onu drugu, staru stvarnost, na čije stanice prevoz za sutrašnjicu tako retko i

tako retkima dolazi. Roj misli-leptira. Spuštaju pamučasti dodir na njeno čelo, jedan po jedan. Budućnost. Osmeh. Nada. Šansa. Volja. Sila. Dom. Jastuk. Goran. Tu je. I biće tu.

Ona. I biće. Tu. U njoj. Otkad je trudna, sve se razdesilo na proste, samodovoljne činioce kao sreća na licu njene majke.

Svest nikako da sasvim dotrči do nje, kao da zbog nekog sujeverja još ne uspeva da unedri tu novu sebe u sebe. Tišina. Ništa se ne čuje, ništa se ne miče. Tu je. Dobro je. Java je i ovoga puta sigurno pristala u luku jutra, tik pored paperjastog mira njihove postelje. Još ne shvata do kraja ovo divno nešto što je svu obuzima, ali smeši se i zna: spremna je za sve lepo što dolazi. I kao da se stvari u njihovoj spavaćoj sobi lako, neprimetno primiču jedne drugima dok hitaju u njene zenice, sve srasta i stapa se u javu kakve tu ranije nije bilo. Predmeti joj mašu svojim oblinama.

I onda, najzad, lelujave ruke vraćaju joj se iz snovidnog bestelesja i postaju materijalne, tu, na stomaku. Nežne zakruženosti oko nje polako se sidre na svoja mesta u sklad koji joj niko ne može oduzeti: da, sve je kako treba. Sve. Ne sve.

I tad stupa *ono drugo*.

Iz onih mračnih okrajaka što uvek oivičavaju mir, iz tuge što se zapekne po obodu spokoja, jedan glasić oporo se hrapavi dok sikće kroz prigušivač: „Nije li tolika sreća sama po sebi besramna, pa i ti s njom?“ Sačeka. Osluškujе stakličę leda u tvojim kostima. Pa zagromota: „Nije li uslov svake sreće da se glava okrene na drugu stranu od neke nesreće?“ Povučę jedan kanap, nabora ti čelo. Rastera leptire, jer leptiri ne sleću na naborana čela. „Naravno“,

prosiće, „moja je filozofija jeftina, ne libim se patetike, ona mi je prirodno stanište; udaram nisko, jer udaram *odozdo*, s patosom i s patosa, ne trebam razumne razloge, ne možeš me njima ispeglati, ja sam nagužvana bluza koja je uvek broj manja, ja sam pogrešan ton u Odi radosti, dirka što privlači mali prst da je nehотиčno takne i zasenči harmoniju, ja sam nezvani gost što strpljivo čeka da se ostali provesele pa da pokvari bal, ja sam talog na dnu šoljice kafe što čeka da te podseti kako je napitak zapravo od mene napravljen, ja sam supstanca, ostalo je voda. Jer, sreća se uvek pravi od tuđe nesreće. Ja to pamtim. Tu sam da te podsetim. Ja sam *krivica*.“ Pa kad ga prognaš još dalje, još dublje u sebe, kad mu zapovediš da ćuti, glasić krotko pristane da se samoukine. Evo, kaže, mogu ja i da ne govorim, mogu čak i da ne šapućem, meni reći baš i nisu naročito važne. Biću ovde, na periferiji tebe, tu mi je sasvim dobro, dalje me ionako ne možeš prognati. Šćućuriću se u tačku, i ćutaću. I zaćuti. I drži se dogovora. Ali čim okreneš leđa, izvuće cevčicu, napuni je žaokama i nacilja u dušu. Pa neka, misli Kika. Neka te. Radi šta moraš. I ja ću.

Kika se tog jutra u zenitu leta budi tako što privuće sunce sebi. Devetog, desetog ili čak jedanaestog sata novog dana.

2.

Ušeta u kuhinju, nacakljenu onako kako biva tamo gde se kuća zove *dom*. Priprema sebi čaj od nane i ispija ga uz dvopek s tankim slojem margarina i džem od kajsija; siz zvučnika svira poslednji album Bonoba: *Migration*. Peče još koju krišku za Gorana, dok je dva žuta oka gledaju s cvrčćeg ulja

u tiganju. Bira listiće rukole, reže fetu, doda koju maslinu. Na kraju, kečapom na parčetu hleba nacрта dve tačke i polukrug, i sad se jedan smajli smeška novom danu s poslužavnika. Vrti se do kreveta, poljubi Gorana još toplog od sananosti, obavesti ga da izlazi i da ga doručak čeka.

Dok se obuva, premotava film jučerašnjeg dana. Pregled je fino prošao. Sve je bajno. Osim onoga s Kostom. Najbolje da to ostavi po strani, bar dok ne stigne na sastanak.

Dok se izuvam, jer sam zaspao obučen i obuven, pogađaju me geleri bombe zvane juče. Još poniženja. Još smrti. Sve je užasno. Osim onoga s Anitom. Kuda, kuda sa svim tim, gde više da uskladištim nemir, hoće li me pamet već jednom izdati?

Pogledam prst, onaj do palca na desnoj nozi. Modar.

Umarširam u kuhinju, gde vonj nakrcane sudopere sugeriše da je kuća tek pribežište. Iskapljujem ono malo lozove rakije s dna flaše dok odmotavam iz celofana ogrizak jučerašnjeg sendviča s užeglim majonezom i bezukusom uobličanim u komad piletine; sparušeni list predstavlja se kao zelena salata; glavom mi dobuje uobičajeni saundtrek: migrena. Puštam radio, ne bih li je koliko-toliko zaglušio.

Tako doznam vest dana: samoubistvo na Terazijama. Božo Mrkojević, sociolog i ugledni univerzitetski profesor, tog se jutra razbio o pločnik, bacivši se s vrha Igumanove palate. Pre toga se odozgo, kroz megafon, obratio svojim užurbano-bunovnim sugrađanima koje je bujica špica nanela baš tu i baš tad. Bio je to njegov ubedljivo najkraći govor. Pojačam radio da čujem do kraja.

Kika isključi radio, da ne čuje do kraja. I misli: ovo s Mrkojevićem je tačno ona vrsta informacija koje sad treba da se klonim. I misli: zašto sam uopšte palila radio? I misli: ispunila sam građansku dužnost, glasala sam, bila sam na svim, *na svim* protestima, i koliko nas je bilo kad nas je bilo najviše? Osamdeset hiljada? Pedeset? Manje? U dvomilionskoj prestonici?! Šta su radili ostali, bili manje hrabri ili više mudri? I misli: ja ovoj zemlji nikad nisam bila štetočina, nikad nisam bila saučesnik njenog samopropadanja; vlasnica sam čistog obraza, i dosta. Ne kvarim, ali više nemam volje da popravljam. Šta, šta su radili svi ostali? I misli: o ovome dalje ne vredi misliti.

Svrća do obližnje samoposluge i zapaža: ženica koja radi na delikatesu izgleda kao čedni artefakt osamdesetih. Bucmastih, zarumenjenih obraza, zelenih rasmejanih očiju iza naočara, s belom kapicom i svojim zvonkim *izvolite, komšinice* – prava je teta s ilustracija u čitankama, teta što se stara da ne budemo gladni, što ljubavlju sladi svaku reč, teta koja je po zanimanju teta, i zbog koje je svet dobro mesto. Život je, misli Kika, jedno *ipak*. *Ipak* iznad pepelišta, kočoperno, inadžijsko.

Dok izlazim iz zgrade, razmišljam kako svet ne može biti dobro mesto, kako je život jedno *šipak*, i srećem, nakon nekoliko meseci higijene nesretanja, nju. Olgu.

Mnome takođe prohuji nešto iz čitanke. *Godine su mnoge, a leđa nejaka, godine su teške, zgurila se baka*. Nedovoljno. Treba je još malo zgurnuti, na primer pod voz. Pomislim to, i stid mi pojuri u obraze. Otkad je nisam video, vidno je oslabila. Čak ima i štap. Ukadriram dlan: staračke pege,

čvornovati zglobovi nagrčeni na dršci, koža tako istanjena da se vene zelene. Raskadriram: sva je u crnom, crna laka košulja, crna suknja, crne sandale, crni ceger. Samo je ona bela, belja od svoje kose, bela kao avet. Oči joj upale kao da si joj ih palčevima sabio dublje u lobanju. Tog se poređenja još više posramim. Zastala je da se odmori; gledam je kako podbočena pokušava da se nadiše vazduha, dok joj se polovina usta krivi nadole još više nego ranije. Luta svojim sivim zenicama, i onda me najzad zapazi.

Ćutimo. Gledamo se. Setno. Mogla bi to biti prava reč.

Tu, na nemilosrdnoj jari avgusta, bespomoćna pod suncem, pod godinama koje su joj najzad izistinski presavile leđa, prvi mi se put ukazala kao smrtan stvor. I pomislio sam na oca, više mrtvog nego živog. Na Manuelu. Jasmina. Na onog čoveka nasred Kostine pustopoljine. Onog pod Zenovim krvavim zglobovima pesnica, tamo na podu redakcije. Sve one ljude na Trgu 15. maja. Na sebe, na sve što sam dan ranije video i doživeo i bio nateran da gledam i uradim, na batrgava sećanja i nesećanje, na to kako pakao nema vrata ni prozore, i sve to, *sve to* nizašta, tek da bi se umrlo.

I proveo sam nekoliko sekundi u misli da smrtnost na izvestan način briše svaku krivicu. Čitanka i njena detinja nevinost iščezle su, sad je tu bio Šeli i njegov Ozimandijas, negdašnji kralj kraljeva svejedno raspepeljen u ništa, sad je tu bio Sterija, tobožnji veseljak i njegovo ništa iz ništa zgruvano u ništa, sad je tu bio Dis i onaj život gde je pao i on, gde smo pali svi da nešto zaznačimo, da budemo heroji ili ubice, velikani ili sitne duše, učenjaci ili jurodivci, da budemo očevi, majke, ćerke, sinovi, braća, sestre, prijatelji, neprijatelji, da volimo i

mrzimo, da odsanjamo pričinu nekakvog JA. Sve dok se ne prepolovimo i ne prečtvorimo u ovo. Ovo što je Olga. Da, smrt lirizuje sve. Smrtan se stvor, na koncu, mora sažaljevati. Ova je žena mogla svojim prstima nešto što se nipošto ne bi smelo moći, što izmiče razumu; ljudi što mi tumaraju po perifernom vidu dok je gledam, iskre u bezboji meteža, oni i ne slute ko je upravo progegao mimo njih, i ne sanjaju šta na ovom svetu postoji van onoga o čemu slabašna čula obaveštavaju. A ja sam osetio. Ne znam kuda s tim, gde to da smestim, ali osetio sam, neporecivo je. Ljudi kotrljaju po ličnim uzbrdicama kamenje, nose svoj krst, pregrmljavaju život i misle da je ono što se očima dâ videti – sve, bar što se tiče „doline suza“. Zbog Olge, ja odavno nisam jedan od njih. Imam privilegiju da znam kako ovo nije sve. I to ništa ne menja činjenicu da ovo *jeste* sve. Mogla je prstima nešto nemoguće, nadstvarno. I to nije spaslo te prste da se očajnički ne skvrče tamo na dršci jednog sasvim jadnog, vulgarno običnog štapa. Gledam je i shvatam: ne, nema Raskoljnikova u meni. Nema ničega u meni. Ne mrzim te. Ne žudim da spoznam ko si, kakva se sila protivprirodno slila u tebe niti šta si htela od mene. Nisi li najbednija od svih nas, ti, kojoj se dalo da je Pitija, Kirka ili bar Vanga, a svejedno tečeš istom ušću? Ne ruga li se tebi Slučaj Komedijant više no svima nama zajedno?

Gleda me. Onda najzad zaluči usne u nešto što hoće da je osmeh i kaže: „Ko veliš, neće ova još dugo, neće, a?“ Ništa vam ne velim, kažem. Ništa vam ne želim. Svima dođe vreme. „Oćeš reći, svima istekne?“ Iskrene pogled. Pogne glavu. „Znaš šta je smešno? Zaboravljam. Ja. Zamisli. Ne mogu da se setim reči, kako se nešto kaže, kako se stvar zove. Juče deset minuta provedoh pokušavajući da ubodem kako se zove varjača. Držim je u ruci, piljim. Ništa.“ Zašto niste

ispipali sopstveno teme i otišli u dan kad ste znali da je varjača *varjača*, nije li to savršeno ironično penzionisanje jedne vremenoplovke, ključarice uspomena, banalno izigranog sluge intriganta? Nisam to kazao. Samo sam pomislio. I nanovo se posramio. Izgleda da pakost poslednja tinja i kad si sasvim ugašen. Prošaptao sam nešto drugo, samrtno ozbiljno. Da li se bojite, pitao sam. Počutala je, i dalje zureći u beton. Onda je tiho kazala: „Ti trenuci... užasni su. Nije to strah. To je *prestravljenost*.“ Mljacnula je. Uzdahnula. „Šta si nego pesak. Misliš da imaš vremena, i samo tek iscuriš u onaj donji deo peščanika. Zdravo, đaci.“

Tad su joj se one sive zenice zažagrile, i upravila ih je ka meni. „Ništa zato. Samo se okrene sat, i Jovo nanovo.“

Osmeh se prelomio i usta su se ponovo iznakazila nadole; upiljila se u mene drugačije, slavodobitno. Ne razumejući ni sam čime me je žacnula, rekao sam: „Osim ako neko ne razbije peščanik o zid.“ I prošli su me žmarci, više od leda u mom glasu nego od nje. Čini mi se da je to i premeravala: koliko se naslađujem onim što je iz mene izletelo i koliko se u isto vreme ježim, a da nemam jasnog razloga ni za jedno. Onda se dogejala do mene i raširila rukohvate svog cegera. Bio je dupke pun peščanika. „Vidimo se“, procedio sam i zakoračio.

„Uvek“, čulo se iza mojih leđa. Kad sam se, posle desetak metara, osvrnuo, i dalje je stajala onamo, istog izraza lica.

Stigao sam u „Tezgu“, a Kika je već bila tamo. Jedino slobodno mesto bio je improvizovani sto, zapravo nešto nalik polušanku: drvena pregrada na međi dveju prostorija,

gde su nekad verovatno stajala vrata. Jedna stolica sa jedne, druga sa druge strane prečage-stola.

Kako je samo lepo bilo videti Kiku, iz meni još nepoznatog razloga blistavu, celu, nekako pošteđenu užasa koji je potopio nas ostale, očevidno željnu da čuje štogod dobro. Da čuje *šta god* dobro.

„Onda“, pita me sa strepnjom od strepnje, „kako si ovih dana?“

Kroz migrenu mi sevne scena od juče.

* * *

Plop.

Cigleni zidovi. Prljavi. Izgaravljeni. Pri slabom svetlu još turobniji. Brodski pod. Star. Satruo. Dve neonke na plafonu. Jedna razbijena. Druga radi. Svetli s klišetirano filmičnim prekidima. I zuji svaki put kad svitne, neprijatno kao one naprave što privuku i strujom sprže insekte. Levo. Lavabo. Nalik na keramičku stolicu bez nogu prikačenu posred zida, kratkog naslona na kojem je naprslo, zamazano ogledalo, živopisano pljuvačkom, otiscima prstiju, mrljama koje bi mogle biti ulje, krv, šlajm, izmet, katran. S te ravne površine ka meni se ružno pupči ona druga. Belina izluskana po svim ivicama; pod ljuskama rđa; na ljuskama tonirano žutilo koje rđu najavljuje. Uboga mala slavina žalosno savija svoj vrat da kaplje u štokavi slivnik. Prikuplja svaku kap dobrih pola minuta, kao da joj se ne mili da je pusti pre no što iznudica zapovedi. I onda kapne. Nesnosno glasno. Plop.

Desno. Čučavac. Zaudara kao da vodi do sumporišta samoga hada. Bljuzga prosuta po njegovim metalnim rebri-
ma, nemarno pokrivena listom toalet-papira.

Iza mojih leđa. Sto. Velik. Rashodovan. Od punog drveta. Za njega prikačena gvozdена stega. I kotur. Oštrač sečiva. Po radnoj površini razbacan alat u strugotini i opiljcima gvo-
žđa. Šrafcižeri. Obični i krstasti. Barem dvadesetak. Alka s imbusima, još nekoliko imbusa raštrkanih posvuda. Francu-
ski ključevi. Kombinovana klešta. Papagaj-klešta. Pljosnata klešta s izolacijom. Stolarska klešta. Špahtle. Sekači. Omaleni brener. Jedan srp. Zidarski špicevi. Ogroman kalem žice. Kutija krcata ekserima i šrafovimа, među njima pokoji hol-
šraf. Druga kutija: zidne kuke, većinom zarđale. Jedan lanac s bicikla, sasvim nagrizen korozijom. Vijci. Brusne i rezne ploče. Probijači. Nekoliko turpija. Šila. Mnogo. Pijuk. Dve male sekire. Komadi lima. Krhotine stakla. Tri skalpela. Bri-
tva, možda ne baš zalutala. Toplomer, verovatnije zalutao. Pet izolir-traka; četiri crvene, jedna plava. Jedna bušilica. Čekići. Tesarski. Bravarski. Onaj sa dva „zuba“. Još neki kojima ne znam imena i namene. Otac i njegova ogavno grubo zarezana olovka iza uva zbog toga bi me se postideli.

Plop.

Po zidu iznad stola vise okačene testere, jedna preko druge na tri mesta, desetak. Jedna metalna šipka; trokuke čengele različitih veličina, njih petnaestak, drže se za nju. Kvadratasta polica s jednom prečagom po sredini; gore nabacani noževi i burgije; dole makaze. Obične, elektri-
čarske, one za lim. Preko svih njih bačene velike, one za betonsko gvožđe.

O desnu nogu stola prislonjen golemi malj. Pored njega zmijugavo pada gajtan bušilice, sve do jedne od utičnica produžnog kabla na prekidač. Koji leži malo podalje od mojih nogu.

Pređa mnom vrata. Bez kvake. Zaključana. Sa spoljne strane.

I čovek.

Šezdesetak godina. Na kolenima. Go do pojasa. Otromboljen, maljav. Retke kose znojem spleljene za teme. Iskolačenih, zelenih očiju. Orlovskog nosa, kroz koji teško diše. Ne gleda me. „M“. Huk koji svako malo ispusti. Potmulo „M“. Blago, jedva primetno, klata se napred-nazad. Koža mu je istačkana nečim što liči na ubode. Ruke su mu na leđima. Na ručnim zglobovima ima lisice.

Plop.

„M.“

Neonka svitne. I zazuji.

Nesnosno.

„Od svih predmeta na stolu, samo jedan nije oštar.“ Tako glasi cela priča. Jedna od najkraćih Albaharijevih. Naravno da mi je tada iskrsla u svesti. Tako funkcionišem. To je odvratno. I tu se ništa ne može. Sve je odvratno. I nigde se ništa ne može.

Plop.

Tahikardija radi svoje, premda zna: scenografija nije postavljena zbog mene. Ovde smo samo zbog jasnika što se klobučići na podu. Ne bi bio tu da je dobar čovek. Ne bih ni ja. Što se nešto u meni još opire, to ništa ne menja. Izgubljen sam, i sve čemu se još nadam jeste da se najzad strovalim u svejedno.

Kad bih samo mogao.

„M.“

Od svega na stolu, samo jedno nije oštro. Moja koncentracija.

Neonka svitne. I zazuji.

Ako izvadim iz džepa cigaru i pripalim je, možda primeti da mi ruke drhte. Možda i ne, ako to uradim hitro. Van sebe je. Cigara će izgledati ležerno. Ja moram izgledati ležerno. Sva nelagoda mora biti njegova.

U levom ćošku iznad vrata čučići kamerica. Ne sumnjam da smo i ozvučeni. Veliki brat se silno zabavlja. Ili ne. Ne sasvim. Važno mu je.

Dobro. Uradimo ovo.

Odbijam prvi dim i spuštam pogled ravno u vodenaste zenice nesrećnika.

„Pogledajte me.“

Brže diše. „M.“

„Pogledajte me.“

Sikće sopstveno disanje. Zenice mu bauljaju po podu.

„Ne terajte me da vas nateram.“

Najzad, uspeva da uspravi pogled. Čega sve ima onamo. Strah. Preklinjanje. Bol. Ni čestica prkosa. Čak je i Jasmin Kanović umeo bolje. Možda, pomislio sam tada, ovo prođe lako. Možda ipak dobacim dušu još jedan dan dalje.

„Jasno vam je da nas neće pustiti napolje dok ne ustanovim da li ste lagali.“

Još jedan dim. Idemo. Metodom kojoj se najmanje nada dok zvera u onaj sto iza mene.

„Dakle, gospodine, samo mi naprosto recite... da li ste lagali?“

Plop.

3.

Svakako je bolje da te lažem, Kika. Ili da pažljivo biram šta reći a da se ne dobije nešto veoma nalik ispovesti umobolnika.

„Kakav ti je dan bio juče, šta si radio?“

Gurao burgiju čoveku u nos. Gledao kako umire koji minut kasnije. Doznao kako funkcionise najnastranija klopka na svetu. Bio spasen od strane Jasmina Kanovića. Sreo Anitu.

„Sreo Anitu.“

„Jesi? Čekaj, stvarno? Gde? Pa kako je prošlo?“

„Bilo je... čudno.“

Čudno što nismo poginuli.

„Jao, reci da ste ponovo zajedno!“

Zvuči kao „reci mi bilo šta lepo, molim te“. Pride: drago joj je, iskreno. Jasno. Pravićemo se zauvek da se ono u Kra-gujevcu nikad nije desilo. To smo mi.

„Hah, ne znam. Ne znam. Posle ćemo o tome, pričaj mi o Kostu.“

Lice. Uzdah. Preliminarni sken: ona ovo više ne može podneti.

„Vidi... nije Kosta jedino o čemu treba da razgovaramo. Bila sam i do Zena.“

Ne. Nemojmo o Neši.

„Dobro je. Drži se. Pas mu je bolestan, pa mu je pažnja preokupirana time. Posedeli, proćaskali... šta ja znam.“

Odsutan. Gleda u svoju dragu Savu, ne u mene. Ali drži se. Nekako se najmanje sekiram za njega.“

Kad bi samo znala za šta je sposoban, sekirala bi se najviše za njega. Zalud, doduše, jer reč o tome iz njega ne bi iščupala ni kle... dođavola.

Dođavola s tom frazom i ko je skova baš takvu. Ne misli na klešta, na ono juče, ne idi tamo, koncentriši se na razgovor s Kikom. Ako vidi da si i ti polupan, ima da... ne, neće „presvisnuti“, nisu svi tvoja majka. Misliš da možeš zaštititi bližnje tako što prećutkuješ i držiš pakao u sebi? Kao Zen? Pouzdan način da se napravi bomba.

Pusti Zena. Nije to isto.

Ne, dragi Kjubriče, nisam naučio kako da ne brinem (ko bi i mogao na mom mestu?), ali kako voleti bombu, to da. Kika mi ne može pomoći, a ja bih njoj samo odmogao.

„Ti, kad si ga video poslednji put?“

„Pre mesec dana.“

„I?“

„Kao što kažeš. Gleda u reku. Pravi žabice kamenčićima. Emigrirao u sebe. I ne pokazuje nikakvu nameru da objavi putopis s te ekskurzije.“

A toliko sam puta pokušao. Neće. Jednostavno neće da govori o tome šta je iz njega izašlo petnaestog maja. O, kako ga razumem.

Da, sad bi pitala o Brani. Ne sme. Strepi šta će čuti.

„Branu sam isto nedavno posetio. On je dobro.“

„Dobro? Brana je dobro, u CZ-u?“

„Tako dobro da me pri prethodnoj poseti zamolio da mu donesem njegovu staru gitaru.“

Uzdah. Isti kao malopre.

„Znači, i on je poludeo.“

U suštini... da.

„Ako je za utehu, izgleda kao da je našao mir, koliko god zvučalo... pa, nenormalno.“

Preliminarni sken: skener u meni jednog od ovih dana ima da implodira od analiziranja sebe i drugih, a prvo što će povući u svoje bezdno biće fabrikovano pribirani ton mog glasa. Ne znam ni šta pribira, ni odakle, ni dokle.

Znaš. Pribira opiljke tebe koji još gledaju da ne povuku sve i svakoga u bezdno. Drži taj ton. Ne vuci je sa sobom. Ionako si samo još za toliko čovek.

„Kikić... kako je prošlo s Koletom?“

„Pa Kosta je klinički potvrđeno lud, tu makar nema dileme. On... kaže da redovno pije lekove koje su mu prepisali kad su ga pustili iz bolnice, ali... stvari koje priča, način na koji...“

Ne, ne može da podnese.

„Ne moramo o ovome ako ne možeš, stvarno.“

„Ma moram da ti ispričam! Moram da... treba mi da se ovo završi, razumeš? Treba da ti kažem... svašta treba da ti kažem.“

„Polako samo. Hoćeš neko piće?“

„Da, jebote, celu flašu jegera! Ali ostavila sam. I piće i duvku.“

„Sigurna si da...?“

„Ma da, okej sam. Slušaj... pa evo, da krenem od, hah, prividno lepše teme. Obradovao mi se. Doduše, prvo me gledao izbezumljeno s praga ulaznih vrata, pa mi se bacio u naručje. Skuvao mi čaj, posadio me u fotelju i... uzeo da mi ispriča šta je radio poslednjih godina, otkad ga nismo viđali... otkad nema benda. Al' ono, ne očekuj budističko prosvetljenje il' tako nešto. Samo se organizovao kako da pobegne iz depresije u laž i da se odande vrati još mračniji.“

* * *

Kao biću sasvim lišenom kapaciteta za pritivnost, duši koja nikada nije glumila ono što nije – ma, kao osobi koja nije bila kadra ni da *glumi ono što jeste* kad mu je depresija odgrizla veći deo toga – Kosta je profesionalne glumce oduvek pojmió gotovo kao nekakve jeretike iskrenosti i prema njima gajio podozrivost, ako ne i ozbiljnu antipatiju. A onda se pojavila Ksenija.

Sećam se jednog davnašnjeg razgovora o svetu teatra, uzrokovanog time što je Kole u nizu odbio da pogleda i *Veliku dramu* i *Zagonetne varijacije*. Uopšte, mene duboko zbunjuje kad god se pokaže nemogućim da se neko ko istinski jeste umetnik senzibilizuje za kakvu drugu vrstu

umetnosti. Kada prema njoj oseća nešto niže od ravnodušnosti. Kada, naprotiv, odbija da joj prizna čak i notorne plemenite namere. Ovo je bio takav slučaj: Kosta, virtuoz na svom instrumentu i delikatno baždaren duh, bez ikakve je zadržke nalazio da su glumci i lažovi sopstvenici istog talenta, da je pozorište za lažove taman isto što i ratište za nasilnike: prilika da svoj naopaki nagon prevrednuju u nešto što se, tobože, mora uvažavati i ceniti. Bio je uveren da se osoba i opredeli za glumu otud što zapazi da joj laganje ide od ruke. Ubeđivao sam ga da je pre reč o ljudima koji su svoj dar otkrili tako što su još od malih nogu bili dobri imitatori. A to, čini mi se, iziskuje istančanu moć saosećanja: kako ćeš privremeno postati neko drugi ako ne suspenduješ sebe, ako nisi spreman da istinski uroniš u drugoga? Najbolji glumci, međutim, prebace i tu granicu nužnog uslova, pa dobace do magije. Do onoga što više nije tek saosećanje, nego stanje koje radije nazivam *uosećavanjem*. Kada sam mu ovako izložio, Kole se zamislio. „DobRo. Ali odbojno je. PRenaglašeno. Čak i najtiši lik jedva čeka da se pRodeRe.“ Slegnuo sam ramenima. Njegov urođeni prezir prema teatralnosti, pomislio sam, toliko je silan da je upravo zamerio teatralnost teatru.

Moglo bi biti da u tome, ipak, ima nečega: nije li nam Andrić posvedočio da je veliki Fransisko Goja pozorištu bio naklonjen taman koliko i Kosta, i to iz suštinski istog, samo lepše oblikovanog razloga? Govorio je o parčetu scenografije i optužio ga za lažnost koja zalazi u bljutavost: bio je, taj predmet, podjednako udaljen i od varke i od stvarnosti u svom večitom pokušaju da pred publikom postane ono što nije, i svaki put bi se na kraju vraćao u prljavu kutiju za rekvizite, ponižen u svojoj nerođenosti. Reč je, ako me

sećanje ne vara (ako, hah, uopšte postoji sećanje koje ne vara), o pčelinjem saću od papira, o kartonu koji treba da predstavlja med. I Goju je mizerija te iluzije, njena nulta šansa da se ovaploti u opsenu, toliko užasavala da sutradan nije nalazio volje ne samo da slika, nego ni da jede. U toj mi je crtici o daskama koje život znače, međutim, zanimljivo još nešto: što je to viđenje sasvim suprotno onome koje Andrić saopštava kroz svoju čuvenu priču o Aski koja život znači. Ona se, je li, najbukvalnije *spasla umetnošću*, njen ples u grčevitoj borbi da preživi toliko je zamađijao vuka i pobudio u njemu, iako potpuno nevičnom lepoti umetnosti, iako divljem – zadivljenost. Goja pak govori o glumici koju je poznavao a čija se haljina, nesrećnom igrom slučaja, zakačila o nešto na pozornici, i njeno očajničko upinjanje, agonija da ne pogreši uprkos nezgodi koja preti da je obnaži i upropasti izvedbu, „ti jadni pokreti uhvaćene nemoćne životinje koja izgovara visokoparne stihove dok je obliva mrtvački znoj i u očima joj sja ludački strah“ – dakle, baš ono isto što je našeg nobelovca tako duboko fasciniralo kod Aske – to je slavnog slikara jednakom silinom zgražavalo i onespokojavalo. Čak do mere da više ni tu ženu, glumicu, nije uspevao da gleda istim očima kao ranije. Pozorište je, otud, za Goju bilo *najjalovije od svih naših napora*.

Kosta je u vezi s tim očigledno bio u klubu „Goja“. I naravno, Komedijant mu je baš jedne od onih godina kada ga nismo viđali, baš tada kada mu je svaka kost bila krta, kao saputnicu kroz kalendar dodelio – glumicu.

(To se mora reći tako: neki su ljudi jedni drugima zaista samo saputnici kroz kalendar. Sindrom kartonskog meda: nije u takvim pričama mučno što ne mogu da se

prokrijumčare kao nešto stvarno, nego što ne uspevaju da se kvalifikuju ni u valjanu varku. Akteri to znaju čim se sretnu. Onda namerno zaborave. A onda dođe dan kada se sete da je sve to tek brižljivo ikebanisano ništa. I onda pregaze sebe vozom samoprezira, mržnjom snažnom taman koliko i elan kojim su dobrovoljno legli na prugu pre toga. Jedan od vekovečnih razloga da se u tu zamku upadne jeste nagorčena usamljenost. Drugi je lepota. Da, slikar je piscu kazao i ovo: „...oko lepote su uvek ili mrak ljudske sudbine ili sjaj ljudske krvi.“ Ako smo maločas i dozvolili sebi da polemishemo s Gojom, ovde nipošto ne smemo. Svaka usamljenost pati od dubokog umišljaja da je epska, dočim nije ni lirska bez darovite stilizacije; i svaka, baš zbog te umislice, daje sebi za pravo još jednu, drskiju: da samo nešto izvanredno, recimo dodir izuzetne lepote, može da je ukine. Očaj ne propušta priliku da se nalepi na lepotu, pa da se zajedno upropaste spektakularnije no što bi se upropastili pojedinačno. U tome ima neke bizarne zakonitosti.)

„Mislim da me u Kseniju zaljubila jedna pesma.“ Tako je rekao Kiki, kad je uz čaj započeo svoju ispovest. Verujem. Ako se sanjaru baš u trenutku kad zasanjari zalomi prigodna muzička podloga, umislice da mu to kosmos nešto nezamislivo važno sugerise, a ne da Komedijant upravo hvata zalet za zavatlavanje.

Kosta je, dakle, negde s jeseni 2014, godinu i po od bega s majčine sahrane i kraha (ne)odnosa s ocem, sedeo na podu stana na Dorćolu, u masovki kućne žurke, našamaran larmom i licima, dimom i promilima, tako nalizan alkohola još pre no što je došao da nije siguran ni ko ga je tačno tu doveo. Pamti da ga je dobri Zec, gazda stana i kulturna glava

beogradskih alternativnih krugova, fotograf i snimatelj, hroničar koncerata, pitao da li je dobro i šta je s *Tanatosima*, viđa li nas, hoćemo li se okupiti ponovo. Verovatno je samo bio ljubazan. Ljudi tu dolaze da se druže; Kosti je bilo jasno da se te noći mimo volje nasukao na ljude. Jalov lek. Samo su mu pojačavali samotinju. Sedeo je na sopstvenoj planeti i kroz sumaglicu bistrilo isto što i inače. Skale depresije. Upitnike. I Bekov i Hamiltonov. Znao ih je već napamet.

Bekov indikator depresije, pod B: Nisam posebno obehtrabren zbog budućnosti.

1. Obeshtrabren sam zbog budućnosti.
2. Osećam da se nemam čemu radovati.
3. Osećam da je budućnost beznadežna i da se stvari ne mogu popraviti.

Početna teza odavno nije njegova, a samo je ona lišena poena. No dobro, ipak je nalazio sebe na prvom podeoku sunovrata, ne na drugom, ne na trećem.

Ili nije sasvim siguran za drugi? Ne, siguran je. Ponečemu se ipak raduje. Svom mačku, recimo. Usvojio ga je nekoliko godina ranije, pri pijanci; bela krznena gužvica, dramatično mjaukava, na ulici; unese je u stan, Brana mota džoint, razvuče kez i manirski kaže: „Šta, kurac...?“ Zastane, pa slavodobitno usklikne: „Ha! Ja sam kum! Ako imaš, pizda, iole duha, to govance ima da se zove Štakurac, jesi čuo?“ Predlog je bio istog trenu usvojen. I evo, dve godine kasnije, i dalje ga taj narasli, podgojeni mrzovoljnik iskreno uveseljava. Pa onda, raduje ga kad gleda zoru sa svog prozora. Poetski banalno, životno predivno. Pa onda, raduje se svom novom zagasito-narandžastom džemperu. I voli

da luta Košutnjakom, sam. I privržen je svom polaroidu, iako ga je nabavio samo zato što mu je dokolica nagrizla oči. Eto nečega.

Samo, stvari se ne mogu popraviti. A to je pod tri.

Ne. Ne, ostaće na prvom podeoku.

Bekov indikator depresije, pod G: Nisam razočaran sobom.

1. Razočaran sam sobom.
2. Gadim se sam sebi.
3. Mrzim se.

Nije da se voli, ali nije ni da se mrzi. Ne gadi se sebe. Ne oseća ništa prema sebi. Ne. Razočaran je sobom. Opet pod jedan.

Neki tip zakrivljen halucinogenima entuzijastično pokušava da mu se useli u pažnju. Imamo bend, kaže, sviramo obrade, tezgice su fino plaćene, šta bi ti falilo. Video si, kaže, i sam: ne vredi bandoglaviti se. Tako je propô rokenrol, e tako: što su se, kaže, pojavili *Block out*, *Goribor* i slični. Džabe umetničarenje, sviraj ono što ljudi traže. Kao kafanska pevaljka, misli Kosta. Obraća mi se kulturološka prostitutka, misli Kosta, obraća mi se tvrdeći da sam celog života bio budala, i još da sam kriv: da je rokenrol propao što sam ga ja svirao, a ne što ga je on prokurvao.

Misli, ali ne kaže. Čemu. Bekov indikator depresije, pod K: Ljutim se više no ikada ranije.

1. Lakše se razljutim nego ranije.

2. Sada se sve vreme ljutim.
3. Više me uopšte ne ljute stvari koje su me ljutile ranije.

Trojka.

Usklađena s onim pod L: Nisam izgubio zanimanje za druge ljude.

1. Drugi me zanimaju manje nego ranije.
2. Uglavnom sam izgubio zanimanje za druge ljude.
3. Izgubio sam svako zanimanje za druge ljude.

Pa... dvojka.

Da su mi sad stari dobri „rufizi“, misli dalje. Ko zna, možda Leo nikad nije potrošio one koje sam mu doneo iz Amerike. Bilo bi lakše. Lakše kao biti ovaj što ga tu sad čoveča: pukneš se nečim, tezgariš sviranje, tezgariš življenje. Vidi ti samo tu stamenu volju, tu nedotaknutost sedmicom na lestvici po Hamiltonu.

Hamiltonova skala za procenu depresivnosti: procenivanje na osnovu intenziteta određene pojave ili simptoma, gradirano od 0 (nema) do 4 (veoma izražen/a). Broj sedam, rad i aktivnosti: osećanje nesposobnosti, zamora ili slabosti; gubitak interesovanja, smanjenje aktivnosti. Ovaj bi ubeležio nulu, Kosta bar tri.

I nekako tada, dok je stajao stisnut između Hamiltona i domaće verzije kultur-Mefista, pogled mu se susreo s njenim. Sedela je s još nekim devojkama za stolom, pila vino iz visoke čaše i bila ospokojavajuće lepa s tom kombinacijom manga-paža, plavih očiju i žar-crvene košulje rukava

povrnutih do lakata. A onda je u njega ušla pesma, kao da proishodi iz njene kože.

Blaga, jednostavna melodija na akustičnoj gitari, i ženski vokal manirski netipičan za ove krajeve.

„...i samo ja i tvoj hir. I samo jutro i mi.
I samo ja i tvoj hir, i zar je važno ko je kriv?“

Tonovi kao da su usporili sve kazaljke u njemu i rastakali trenutak, ništeći sadašnjost. Nizali su se i cepali Kostu na onog koji gleda unazad i onog koji gleda unapred. U nju. A onda muški glas i poezija, i prijatna, preplavljujuća seta.

„...kao da put je previše dug... ili to stižu godine?
Za svakom mahnem rukom. Čekam tvoje dodire.“

(Ovde odustajem od opisa. Ako ne razumete šta je čoveku koji se raskopao grizodušjem i tu raku prepunio alkoholom značilo što mu se lepota lično osmehnula baš pri „čekam tvoje dodire“, ako vam zvuči banalno što je tako običan stih učinio da pomisli kako je njen dodir zaista svespasavajuć, kako je sve što čeka, sve što bilo ko čeka jedno lice što će doći iz predela gde nada nije opsena, skinuti prašnjavu patinu tebe sa tebe i reći više prstima nego glasom da nije strašno, da ništa što ti se desilo nije strašno, i poželiš da sa ivice sebe naprosto padneš u tu osobu – onda, blago vama, nikada niste bili ni pijanac ni sanjaričar. Ali vam na tome nimalo ne zavidim.)

Gitara i glas trovali su mu i blažili dušu jednovremeno, ono što je s pesmom dolazilo prosecalo je sve kopče kojima

se zašio da se ne izlije iz ljuske onamo napolje, gde život još postoji, gde nema ni očeve osude, ni mrtve majke... ni Tanatosa, s velikim ili malim t.

„...pa umesto prstiju: laki šapat preko lica,
topao vazduh, i nigde neverica.
Ti. I ja. I između olovna žica.
I olovno srce što priča olovkom živom.
Čitam. Reči zalivam pivom.
Samo sa tobom do sutra i živ sam...“

Da ne odem proklet, kriv i sam.“

Taj ga je stih rasekao duž cele kičme.

„I samo prođi pored. I samo prođi pored, da znam.“

Pesma je ponovo ušla u refren, a u nju je ušao pun ritam. I Kosta je tek tad shvatio da ritam-sekcije do tada gotovo nije ni bilo. On, čovek-bubanj, toliko se opio melodijom i rečima da nije osetio.

I uradio je ono što gotovo nikad nije: ustao je i prišao, započeo razgovor s devojkom koju prvi put vidi. Govorio je mnogo, živo, brzo kao da nadoknađuje godine, željno kao da mu život zavisi od toga. Jer mu je život, tako mu se činilo, i zavisio od toga.

U nekom trenutku, otišao je do računara sa kog se puštala muzika i vratio na onu pesmu.

U zoru su otišli kod njega.

4.

Dan pre susreta s Kikom, dva sata pre sobe s alatom.

Sigurna aplikacija se oglasila: Žagar želi da se vidimo u njegovoj rezidenciji, te će poslati vozilo po mene u Ank-Medik. Gotovo sam se obradovao. Sve mi je zvučalo bolje nego mizerija razgovora s majkom.

Možda se Peđa ne budi iz kome tek zato da ne bi ovo gledao, mislio sam tih meseci. To što me je u maju videla pretućenog pretuklo je naš odnos, ionako svodljiv na njeno večno nepodnošenje loših vesti. „Kako si mogao majci to da uradiš, šta da radim sad ja, samo da presvisnem, da se ubijem“, gušila se nanovo i nanovo, razapeta između zahteva da joj sve kažem i nemoći da podnese išta od onoga što bih rekao. Kao i celog mog života, rečima je tražila istinu i samo istinu, dok je licem, očima, grcanjem, suzama, rukama kojima pritiska grudi i raspuklim glasom zapovedala detetu u meni da smesta, u hodu, smisli ma kakvu laž koja će sprečiti da mama skapa od bola. I lagao sam. Polupan i fizički i duševno, nemajući snage ni za šta osim za to, hitro sam pokušao da iznađem zaplete i rasplete nevinije od onoga što se zapravo odigralo. Nizao sam u cugu: kako sam se posve slučajno onog dana obreo na Trgu, kako zapravo do Trga nisam baš ni stigao, kako sam u toj opštoj gunguli nabasao na nekog tipa onamo u Ulici 1300 kaplara, i tu smo se potukli; prepoznao me, setio se da je antipatija između nacionalista i mog nekadašnjeg benda vazda obostrana, i eto. Tek onda sam uvideo kako je bilo dovoljno naprosto reći da se neko namerio da me pokrade, pa me tom prigodom i prebio.